

(i) Printed Pages : 4

Roll No. 28.5.2016....

(ii) Questions : 9

Sub. Code :

8	3	8	8
---	---	---	---

Exam. Code :

1	1	1	4
---	---	---	---

Master of Education 2nd Semester

1046

PEDAGOGY OF SOCIAL SCIENCE EDUCATION-II

(In all Mediums)

Paper-VI : E02-PSS-II

Time Allowed : Three Hours]

[Maximum Marks : 70

Note :- Attempt **one** question each from the Units I, II, III and IV. Each question carries 14 marks. Unit V is compulsory, has 4 short answer type questions, each question has 3½ marks.

UNIT-I

1. Discuss the National Policy documents concerning teaching of Social Sciences. 14

OR

2. Elaborate the concept of Social Sciences. Discuss the approaches of teaching of Social Sciences. 4+10

UNIT-II

3. Name various approaches available for organizing curriculum of Social Sciences and explain any one in detail. 4+10

OR

4. Explain the following :
(a) Process and procedure of developing a text book of Social Science
(b) Meaning and importance of Workbooks. 7+7

UNIT-III

5. Explain how Constructivist approach differs from Behavioristic approach of teaching-learning ? 14

OR

6. Critically discuss the 'SQ3R' approach of learning. 14

UNIT-IV

7. Discuss the role of ICT in developing teaching-learning material of Social Sciences. 14

OR

8. Discuss the role of Rubrics, Portfolios and Projects as assessment tools. 14

UNIT-V

9. Write short notes on the following:

- (a) Evaluation of Values 3½
- (b) What is Cooperative Learning? 3½
- (c) Environmental approach of teaching-learning of Social Sciences 3½
- (d) Broad areas of research in pedagogy of Social Sciences. 3½

(हिन्दी माध्यम)

Note :- Attempt one question each from the Units I, II, III and IV. Each question carries 14 marks. Unit V is compulsory, has 4 short answer type questions, each question has 3½ marks.

यूनिट- I

1. सामाजिक विज्ञानों के अध्यापन संबंधी राष्ट्रीय नीति के दस्तावेजों पर चर्चा करो। 14

अथवा

2. सामाजिक विज्ञानों की अवधारणा की व्याख्या करो। सामाजिक विज्ञानों की अध्यापन पहुँचों पर चर्चा करो। 4+10

यूनिट- II

3. सामाजिक विज्ञानों के पाठ्यक्रम को संगठित करने के लिये उपलब्ध विभिन्न पहुँचों के नाम लिखो और किसी एक की संविस्तार व्याख्या करो। 4+10

अथवा

4. निम्नांकित की व्याख्या करो :

- (क) सामाजिक विज्ञान की पाठ्य-पुस्तक को विकसित करने की प्रक्रिया और विधि। 7+7
- (ख) अध्यापन-पुस्तकों का अर्थ और महत्व।

यूनिट-III

5. अध्यापन-अधिगम की रचनावादी पहुँच, व्यवहारात्मक पहुँच से कैसे भिन्न है ? इसकी व्याख्या करो। 14

अथवा

6. अधिगम की 'SQ3R' पहुँच पर अलोचनात्मक चर्चा करो। 14

यूनिट-IV

7. सामाजिक विज्ञानों की अध्यापन-अधिगम सामग्री विकसित करने में ICT की भूमिका पर चर्चा करो। 14

अथवा

8. मूल्यांकन साधनों के रूप में सुस्तियों, सूचियों और प्रोजेक्टों की भूमिका पर चर्चा करो। 14

यूनिट-V

9. संक्षिप्त नोट लिखो :

- (क) मूल्यों का मूल्यांकन। 3½
- (ख) सहकारी अधिगम क्या है ? 3½
- (ग) सामाजिक विज्ञानों के अध्यापन-अधिगम की पर्यावरणीय पहुँच। 3½
- (घ) सामाजिक विज्ञानों के शिक्षा-शास्त्र में शोध के व्यापक क्षेत्र। 3½

(पंजाबी अनुवाद)

Note :- Attempt one question each from the Unit I, II, III and IV. Each question carries 14 marks. Unit V is compulsory, has 4 short answer type questions, each question has 3½ marks.

यूनिट-I

1. सामाजिक विज्ञानों ਦੇ ਅਧਿਆਪਨ ਸੰਬੰਧੀ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਨੀਤੀ ਦੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਉੱਪਰ ਚਰਚਾ ਕਰੋ। 14

ਜਾਂ

2. ਸਮਾਜਕ ਵਿਗਿਆਨਾਂ ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ। ਸਮਾਜਕ ਵਿਗਿਆਨਾਂ ਦੀਆਂ ਅਧਿਆਪਨ ਪਹੁੰਚਾਂ ਉਪਰ ਚਰਚਾ ਕਰੋ। 4+10

ਯੂਨਿਟ-II

3. ਸਮਾਜਕ ਵਿਗਿਆਨਾਂ ਦੇ ਪਾਠਕ੍ਰਮ ਨੂੰ ਸੰਗਠਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਉਪਲਬਧ ਵਿਭਿੰਨ ਪਹੁੰਚਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਲਿਖੋ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਇਕ ਦੀ ਵਿਸਤਾਰ ਸਹਿਤ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ। 4+10

ਜਾਂ

4. ਹੇਠ ਲਿਖਿਆਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ :
 (ੳ) ਸਮਾਜਕ ਵਿਗਿਆਨ ਦੀ ਪਾਠ-ਪੁਸਤਕ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਦੀ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਆ ਅਤੇ ਵਿਧੀ
 (ਅ) ਅਭਿਆਸ-ਪੁਸਤਕਾਂ ਦਾ ਅਰਥ ਅਤੇ ਮਹੱਤਵ। 7+7

ਯੂਨਿਟ-III

5. ਅਧਿਆਪਨ-ਸਿੱਖਣ ਦੀ ਰਚਨਾਵਾਦੀ ਪਹੁੰਚ ਵਿਵਹਾਰਾਤਮਕ ਪਹੁੰਚ ਨਾਲੋਂ ਭਿੰਨ ਕਿਵੇਂ ਹੈ, ਇਸਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ। 14

ਜਾਂ

6. ਸਿੱਖਿਆ-ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੀ 'SQ3R' ਪਹੁੰਚ ਉਪਰ ਆਲੋਚਨਾਤਮਕ ਚਰਚਾ ਕਰੋ। 14

ਯੂਨਿਟ-IV

7. ਸਮਾਜਕ ਵਿਗਿਆਨਾਂ ਦੀ ਅਧਿਆਪਨ-ਸਿੱਖਣ ਸਮੇਂਗਰੀ ਵਿਕਸਿਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ICT ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਉਪਰ ਚਰਚਾ ਕਰੋ। 14

ਜਾਂ

8. ਮੁੱਲਾਂਕਣ ਸਾਧਨਾਂ ਵਜੋਂ ਸੁਰਖੀਆਂ, ਸੂਚੀਆਂ ਅਤੇ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟਾਂ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਉਪਰ ਚਰਚਾ ਕਰੋ। 14

ਯੂਨਿਟ-V

9. ਸੰਖਿਪਤ ਨੋਟ ਲਿਖੋ :
 (ੳ) ਮੁੱਲਾਂ ਦਾ ਮੁੱਲਾਂਕਣ। 3½
 (ਅ) ਸਹਿਕਾਰੀ ਸਿੱਖਿਆ-ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਕੀ ਹੈ ? 3½
 (ੲ) ਸਮਾਜਕ ਵਿਗਿਆਨਾਂ ਦੇ ਅਧਿਆਪਨ-ਸਿੱਖਣ ਦੀ ਵਾਤਾਵਰਨਿਕ ਪਹੁੰਚ। 3½
 (ਸ) ਸਮਾਜਕ ਵਿਗਿਆਨਾਂ ਦੇ ਸਿੱਖਿਆ-ਸ਼ਾਸਤਰ ਵਿੱਚ ਖੋਜ ਦੇ ਵਿਆਪਕ ਖੇਤਰ। 3½